

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 44 • Maribor, sobota, dne 15. aprila 1939 • Leto XIV

Dobra volja in zaupanje

S padcem dr. Stojadinovićeve vlade in ob izjavah merodajnih političnih osebnosti kakor tudi njihovega tiska smo se državljani brez izjeme vdajali velikemu optimizmu. Vedeli smo, da bodo še težkoče, ki se pojavljajo pri vsakem preporodu, zlasti pa takrat, kadar gre za to, da se namesto osebnega ali klikarskega absolutizma uvaža zopet blagodejno demokratično sodelovanje državljanov. — To je vsekakor boleče vprašanje, ki se pa mora rešiti v interesu državljanov in države. Jugoslovanskim državljanom se ne more očitati, da so rušili državo ali da so onemogočali nje demokratični razvoj. Tudi socialistom in organiziranemu delavstvu se kaj takega ne more očitati. Če so zahtevali svoje socialne in državljanske pravice, so storili le svojo dolžnost, ker more biti zdrav temelj za državo le čimvečja socialna in politična pravičnost, to je ideal državljskih svobod ali enakopravnosti, ki je dosegljiv v današnji družbi.

Izrečena so bila načela svobode in enakopravnosti. Publicirana povsod. Zato se je pojavilo zaupanje v bodočnost, v nov sistem, v veri, da je s starim škodljivim sistemom prelomljeno. V javnem življenju se pa ta prelom še vedno ne čuti. V razpravi je res zaenkrat hrvaško vprašanje, toda prav zaradi tega mislimo, da bi sporedno uvajanje normalnih razmer kar najbolj vplivalo na reševanje hrvaškega vprašanja, ker bi se s tem pokazala dobra volja in prvotno zaupanje okrepilo.

Tudi delavstvo in nameščenstvo tvori velik del državljanov. V Sloveniji je teh državljanov nekaj nad trideset odstotkov, ki so bolj prosvetljeni, delovni bolj ali manj v javnem življenju ter zaradi tega prav pomemben faktor. Ti državljani so aktivni delavci v razvoju javnega življenja in je velika pogrška, če se tem otežkoča javno udejstvovanje, ker se s tem ruši prvotno zaupanje prav med tistimi nosilci javnega življenja, ki so v njem najbolj aktivna postavka.

Opozarjamo na ta dejstva zaradi svoje vestnosti in svoje poštenosti. — Prepričani smo namreč, da pravi zdravi elementi v državi na to ne mislijo, marveč prepuščajo sedaj ves razvoj neki politiki, ki jo goji zahrbtna reakcija, ne pa lojalna ljubezen do zdravega spoznanja, tako v hrvaškem vprašanju, kakor v celem kompleksu vprašanj, v katerih gre tudi za ustvaritev sodelovanja v svobodi in demokraciji vseh državljanov, torej tudi delavskega razreda.

V sedanjih dobah preporoda je to naš ideal; to pa mora biti tudi ideal vseh drugih državljanov, ki žele, da bodimo državljani vsi in da varujemo in ščitimo sami popolno svobodo in demokracijo ter s tem zdrav, blagodejen razvoj v državni skupnosti. Dolžni smo vsi, da se za te vrline skupnosti prav odločno borimo!

S strašenjem se ne bo več strahovalo narodov

»Daily Telegraph« piše o sedanjem položaju:

»Nehala je doba, ko se je moglo vladati s strašenjem narodov, ker danes se drugače gleda na grožnje. — Hitro sklicanje angleškega parlamenta in zavzemanje strateških položajev v Sredozemskem morju od strani angleške in francoske mornarice, kakor tudi sklep Grške in Turčije, da se skupno upreta vsakemu napadu, je izraz novega duha.«

Tudi Grčija in Rumunija imata angleško in francosko jamstvo

Jadransko morje predstavlja del Sredozemskega morja in italijanska vlada ne more trditi, da dogodki v Albaniji ne bi mogli zanimati Anglije

Zasedba Albanije po Italiji je vzbudila novo vznemirjenje v Evropi in povečala čut negotovosti v vseh državah.

Prizadeti so angleški in francoski interesi v Sredozemskem morju in na Balkanu. Zato je razumljivo, da sta se v tem trenutku sestala angleški in francoski parlament, da sprejmeta na znanje izjavi vlad z ozirom nastali položaj.

O tem je govoril Chamberlain v parlamentu dne 13. aprila:

»Dogodki, zaradi katerih se je sestel britanski parlament, so zbudili po vsem svetu veliko vznemirjenje, posebno v vzhodnem delu Sredozemlja.

Dne 8. aprila se je albanski poslanik v Londonu obrnil do britanske vlade s prošnjo, da stori vse, kar je v njeni moči, da podpre mali narod, ki se obupno bori, da obvaruje svoje ozemlje.

Vsekakor je nova uporaba sile globoko presunila ves svet. Ko je svet še poslušal italijanska poročila, kako v Albaniji grdo ravnaajo z italijanskimi državljani, se je zasedba Albanije dne 7. t. m. zjutraj že začela.

Glede dogodkov, ki so se odigrali pred zasedbo Albanije, moram ponoviti, da so poročila o teh dogodkih protislovna in je za zdaj najbolje, da si o tem ne ustvarjamo nobene končne sodbje. Nikomur pa ni treba med tem časom dvomiti, da je italijanska zasedba Albanije vzbudila v vsem svetu zelo težak vtis. Ta najnovejša uporaba sile je globoko pretresla javno mnenje v vseh državah.

Jamstvo za Grčijo in Rumunijo

V želji, da točno poda svoje stališče in da ne pusti nobenega dvoma glede tega stališča, je angleška vlada smatrala za potrebno naglasiti, da pripisuje poseben pomen ohranitvi miru in statusa quo tako na Sredozemskem morju kakor tudi na Balkanskem polotoku. — Ona ne želi, da se ta mir moti z oboroženo silo ali z grožnjo. Z ozirom na to je angleška vlada sklenila, da se bo v primeru, če pride do kakršnegakoli koraka, ki bi očitno ogrožal neodvisnost Grčije ali Rumunije, ali v primeru, da bi vladi teh dveh držav prišli v tak položaj, da bi morali poseči po svojih obrambnih silah, smatrala za obvezano priskočiti rumunski in grški vladi na pomoč z vsemi svojimi silami. (Navdušeno odobravanje.)

Odnosi med Anglijo in Italijo

Kljub temu, da so člani angleškega parlamenta globoko razočarani nad korakom italijanske vlade, korakom, ki je spravi v dvom prejšnje obljube te vlade, moram še dalje poudariti potrebo po dobrih odnosih med Veliko Britanijo in Italijo, Italija pa mora od svoje strani praktično dokazati, da ima tudi ona takšne želje.

V zvezi s tem smo dolžni sebi zastaviti vprašanje, v koliki meri se italijanski korak v Albaniji sklada z določbami angleško-italijanskega sporazuma od 16. aprila 1938. Prepričan sem, da ves svet smatra, da italijanski korak v Albaniji ne samo ne služi delu za ohranitev miru in varnosti, temveč še bolj poostre mednarodno napetost in nezadovoljstvo.

Jadransko morje brez dvoma predstavlja del Sredozemskega morja in italijanska vlada ne more trditi, da nas zadnji dogodki v Albaniji ne zanimajo.

Spor bi lahko začel radi otoka Krfa

Brez ozira na to, kako se bodo dogodki dalje razvijali, pa angleška vlada ne more v nobenem primeru spraviti v sklad tega, kar se je zgodilo v Albaniji, z določbami angleško-italijanskega sporazuma. Na sestanku med Halifaxom in italijanskim odpravnikom poslov je angleški zunanji minister izjavil italijanskemu diplomatu, da Velika Britanija ne namerava zavzeti Krfa, toda da bo smatrala položaj za zelo resen v primeru, če bi kdo drugi zavzel Krf.

Italijanski odpravnik poslov je odgovoril, da so vse govorice o tem, da Italija namerava zavzeti Krf, popolnoma netočne, ter je v zvezi s tem izjavil Halifaxu na svojo osebno odgovornost, da takšni koraki ne spadajo v okvir italijanske politike.

Očitki angleških delavskih poslancev vladi

Chamberlain pojasnjuje.

V debati o Chamberlainovi izjavi je predstavnik opozicije in predsednik angleške delavske stranke major Attlee rekel, da ne more odobravati izjave vlade, ki smatra, da je angleško-italijanski sporazum v Sredozemskem morju prekršen, obenem pa tudi, da je nadaljevanje s tem sporazumom zapo-

čete politike pravilno. Zahteval je večjo odločnost, ki naj pomiri ogrožene narode.

Chamberlain je odgovoril, da smatra, da je bila njegova politika tedaj ko se je sklenil sporazum pravilna, ne pa tudi, da bi bila pravilna še sedaj, po naštetih spremembah.

Odločnost Francije

Daladier govori pred parlamentom.

Ob istem času kot Chamberlain je podal slično izjavo tudi Daladier v francoskem parlamentu; rekel je:

Francija se je trdno odločila, častno hraniti mir in svojo svobodo ter v ta namen ojačiti svojo narodno obrambo, obenem pa tudi zavzeti se za zveze solidarnosti z drugimi narodi, ki so prav tako pripravljeni za vsako ceno ohraniti svojo svobodo in neodvisnost.

Izdali smo vrsto vojaških ukrepov, tako da so sedaj meje Francije, kakor tudi njegovega kolonialnega imperija zavarovane proti vsakemu presenečenju.

Istočasno s temi ukrepi in njihovo metodično izvedbo se je nadaljevala tudi naša diplomatska akcija, ki ima nalogo utrditi solidarnost med vsemi onimi narodi, ki so se odločili, da bodo branili svojo svobodo in neodvisnost. Z njimi smo v stalnem kontaktu. Predvsem pa smo nenehoma v stikih z Anglijo, Ameriko, Rusijo, Poljsko ter z vladami držav Balkanske zveze. Namen naše diplomatske akcije je, da se organizira ono sodelovanje med temi narodi, ki je nujno potrebno, da se skupne sile zastavijo tam, kjer bi bili

življenjski interesi kateregakoli izmed teh narodov posredno ali neposredno ogroženi. Naš cilj — prepričan sem, da ga bomo dosegli — je ta, da organiziramo tesno in potrebno sodelovanje med vsemi narodi, ki vedo, da se je treba boriti za življenjske interese in ki ne zavračajo nobenega lojalnega proučevanja sedanjih vprašanj in ki so nazadnje pripravljeni, da se zoperstavijo vsakemu poskusu tuje nadvlade.

Francoska vlada pripisuje največji pomen dejstvu, da je treba preprečiti vsako spremembo status quo na Sredozemskem morju ali na Balkanu, ki bi se poskusila izvršiti s silo ali grožnjo. Francoska vlada je dala rumunski in grški vladi posebno zagotovilo, da bo, čim bi se pričela kakšna akcija, ki bi bila naperjena proti neodvisnosti Grčije ali Rumunije ali bi jo očitno ogrožala, tako da bi smatrali rumunska, odnosno grška vlada za svojo dolžnost, upreti se ji z vsemi nacionalnimi silami v obrambo svojih življenjskih interesov, grški odnosno rumunski vladi takoj priskočila na pomoč z vsemi sredstvi in vsemi silami, ki jih ima na razpolago.

Albanija — Italijanski protektorat

Italijanski kralj cesar Albanije.

Italijanska vojska je zasedla Albanijo. V Tirani se je po begu kralja Zogu v vlade na Grško sestala ustavotvorna skupščina, ki je proglasila dosednji režim za odpravljen, obenem pa je ponudila krono italijanskemu kralju.

S tem je Albanija postala italijanski protektorat.

Albanija bo imela svojo vladu, ki jo bo imenoval italijanski kralj, v splošnem pa bo položaj Albanije tak kot je bil položaj Ogrske pod dinastijo Habsburžanov, ki je bila v italijanskem protektoratu.

Kako je bil organiziran albanski odpor?

Zasedba Albanije po Italijanih je pričela na veliki petek, dne 7. aprila. Italijanske vojne ladje so se pojavile pred Valono, Dračem, Sv. Ivanom Meduanskim in Santo Quaranto.

Albanci so imeli v teh lukah na obali razmeščenih okoli 4000 mož regularne armade. Pod orožje so pozvali tudi že 12.000 rezervistov in razdelili puške med civilno prebivalstvo. Sklenjeno je bilo, da bodo pustili Italijane, da se izkrcajo in jih šele potem napadejo. — Računali so, da jih bodo zlasti v Draču in Valoni zadržali vsaj dva dni. Drač je branilo 2500 mož redne vojske, orožnikov in prostovoljcev z nekoliko strojnimi puškami in štirimi poljskimi topovi. Italijani so se izkrcali in iz luke napotili proti mestu. Tu jih je naenkrat

sprejela gosta toča krogel iz pušk in strojnic. Prve vrste Italijanov so bile kakor pokošene. Ostanke so se umaknili in skrili v pristanišču. Kot odgovor na to je pričela streljati italijanska vojna mornarica z vsemi kalibri na mesto in rušiti hiše. Nato je italijanska vojska zopet prešla v napad, pa se je pod ognjem albanskih vojakov morala zopet umakniti. Šele po tretjem bombardiranju Drača so Italijani zavzeli mesto. Albanski vojski v Draču je zapovedoval rezervni major Vazis Cana. V teh bojih je padlo 500 Albancev in prav toliko Italijanov. Valono so branili trije bataljoni Albancev pod poveljstvom polkovnika Ali Rize. Toda tudi tu je zlomila odpor ladijska artiljerija. Sv. Ivan je branilo samo nekoliko orožnikov in petdeset vojakov. Od tu so Italijani prodirali proti Lješju, kjer je zopet prišlo do bojev. Naslednji dan so Italijani zasedli v notranjosti dežele glavno mesto Tirano, Skadar, Argirokastro in Elbasan. Albanci so bili brez moči proti italijanskim bombardierjem, ker niso imeli niti protiletalskih topov, niti strojnih pušk za obstreljevanje letal. Vojska se je umaknila v planinske predele. Ko pa se je zvedelo, da je kralj Zogu zapustil deželo in da je odšel z njim tudi poveljnik armade Aranitas, se je tudi vojska razšla, ker so podpoveljniki uvideli, da bi bilo nespametno upirati se tolikšni premoči.

Skupščina nove imenovane delavske zbornice

v kateri ni ne predstavnikov URSSJ, ne NSZ in ne JSZ.

Poročajo nam:

V sredo, dne 12. t. m. je bila razrešena dosedanja uprava delavske zbornice. — Novo skupščino je imenoval minister socialne politike, oziroma ban dravske banovine. Nova skupščina je sklicana za v soboto, dne 15. in nedeljo, dne 16. t. m., da izvoli upravo, tajnika,

in odobri proračun.

Imenovanje se je izvršilo, ne da bi bile naše organizacije vprašane za predloge ali mnenje, zaradi tega svobodne strokovne organizacije v novi skupščini ne bodo imele svojih zastopnikov in tudi nihče ne bo imel pravice, da govori v njih imenu.

Kdaj bodo volitve v Delavsko zbornico?

Danes in jutri zboruje skupščina ljubljanske delavske zbornice. Nova skupščina je imenovana, zato je nje značaj le začasen ali provizoričen. V smislu zakona o zaščiti delavcev imajo imenovane uprave delavskih zbornic ali komisariji dolžnost, da izvedejo v treh mesecih po imenovanju zakonite volitve.

Tudi imenovanje komisarijev in uprav je po zakonu pridržano za določene primere, ki so jih uprave delavskih zbornic zakriville ali zagrešile. Temu dejstvu logično je imenovana samouprava dolžna v treh mesecih izvesti volitve v delavske zbornice.

Posvetovanja o hrvaškem sporazumu v Beogradu

Te dni so se v Beogradu zopet vršila posvetovanja glede hrvaškega sporazuma. Dr. Mačka je zastopal ing. Ko-

šutić. Glavna vprašanja so se nanašala na izvedbo sporazuma v duhu resolucije iz leta 1937.

C. Nordhoff in J. N. Hall:

HURIKAN

Še nikdar v življenju nisem vršil bolj neprijetne naloge kot to pot. Predvsem ni imela ničesar skupnega z mojim delokrogom kot uradni zdravnik in vrhu tega so bile vse moje simpatije na strani Terangija. Toda razumeli boste, da nisem mogel odkloniti. Guverner je bil v težavnem položaju. Iskanje se je moralo izvršiti in vodstvo odprave je bilo nemogoče zaupati kakšnemu domačinu. Poglavar naj bi bil ostal v vasi.

Moja skupina je bila sestavljena iz petindvajset ljudi — moških in mladeničev. Na dveh čolnih smo se podali na Motu Tonge. Vsak čoln je imel šest vesel, toda pihala je sveža sapa, tako, da smo se lahko poslužili jačar.

Tavi in njegov zet Farani, mlad mož, ki mu je bilo kakšnih dvajset let, sta bila v moji skupini. Ker sem bil tedaj že peto leto na Manukuri, sem seveda poznal vsakega posameznega prebivalca. Nazivali so me Taoté — tako imenujejo Polinezijci moža, ki zdravi bolnike — in so mi s časoma brezmejno zapupali. Bilo je docela proti moji volji, da sem moral načelovati takemu podjetju. Dobro sem se zavedal kako odvratno je bilo ljudem sodelovanje pri tem iskanju. Kljub temu pa je bila moja dolžnost skrbeti za to, da se iskanje izvrši s kar največjo natančnostjo.

Na zapadnem delu Motu Tonge, ki je obrnjena proti laguni, je bil ljubek zaliv, ki je navadno služil kot pristanišče. Tja smo dospeli v poldrugi uri. Še danes mi gre na smeh, ko se spomnim tega jutra in se vidim sredi vseh tistih ljudi. Ceremonije igrajo

veliko vlogo v življenju Polinezijcev in vsi skupni podvigi morajo pričeti s primernim nagovorom. Bil sem zelo zadovoljen sam s seboj, da sem jim ob tisti priliki lahko tako jedrnat in naravnost razložil svoje misli.

»Da bo Terangij vjet, to je gotovo«, sem rekel, »izključeno, je da bi se mogel izmuzniti daleč segajoči roki pravice. Najsi bo že naše osebno mnenje o nepravilni kazni, ki ga je doletela, kakršno hoče, toda ako bi ga hoteli ščititi, bi mu s tem lahko samo škodovali. Izpolniti moramo neprijetno dolžnost, ako pa tega ne storimo, bo poslala oblast s Tahitija vojno ladjo na Manukuro, kakor je to guverner pravilno povedal. S tem, da se zoperstavljamo, Terangiju ne bi bilo prav nič pomagano, nad nas vse pa bi s tem priklicali težko nesrečo.«

V tem smislu sem jim govoril dalje. Mislim, da bi bil guverner najtopleje pohvalil glas dolžnosti, ki je prihajal tu iz ust uradnega zdravnika...

Potem pa smo se podali na delo, da zadostimo dolžnosti. Razvil sem svojo bojno črto na ta način, da sem razpostavil svoje ljudi v dolgi vrsti po vsej širini otočka od lagune do odprtega morja. Sam sem bil nekako v sredini, da sem lahko šel zdaj na to zdaj na ono stran in na ta način stalno nadzoroval gibanje skupine. S pomočjo daljnogleda sem lahko opazoval tudi najbolj oddaljene ljudi.

Presenečen sem bil s kakšno natančnostjo so se lotili posla, in še prav posebno nad živahnim sodelovanjem Tavis. Iskali so v resnici in to z veliko skrbnostjo. Pretaknili so vsak tudi najmanjši grm, da celo vsako staro tou, puktea ali purau drevo. Ta drevesa in posamezne kokosove palme so bile najbolj prikladne kot skrivališča. Skrbel sem za to, da so jih preiskali kar najbolj natanko, prav tako pa tudi

Doma in po svetu

Objavo o sklicanju plenuma novo imenovane uprave Delavske zbornice v Ljubljani je objavil »Slovenec« v isti številki kot papežovo poslanico, v kateri daje papež prav lepe nauke ljudem iz okolice »Slovenca« in »Slovenskega delavca«.

Podpredsednika HSS inž. Košutića, ki se mudi te dni v Beogradu, je sprejel v avdijenco tudi knez namestnik Pavle.

Dvoje mnenj. »Slovenec« se jezi na dr. Lazo Markovića in njegov velikonočni članek v »Politiki«, v katerem le-ta priporoča, da bi naj se država uredila v duhu sporazuma srbke združene opozicije z dr. Mačkom od 8. oktobra 1937. l. »Slovenec« pravi: »To je zavlačenje, ne reševanje!« »Hrvatski dnevnik« pa nasprotno hvali članek dr. Markovića in pravi, da je pametno, ker dr. Marković ni iznesel nekega svojega načrta za reševanje hrvatskega vprašanja. Sploh pa sedaj ni koristno, da bi se osnove za reševanje hrvaškega vprašanja priobčile v listih, dokler niso pretresene na razgovorih poklicnih faktorjev. Reševanje hrvaškega vprašanja napolnjuje »Slovenca« s čudno nervozo.

Naprave družbe »La Dalmatien« v Dalmaciji na reki Cetinji, ki obstoje iz ene vodne centrale in tovarne za dušik ter umetna gnojila na reki Cetinji ter ene elektrarne na reki Krki, bo kupila naša država od sedanje lastnice, francoske družbe, za 230 milijonov dinarjev.

Da bi le tako ostalo. V Vršacu primanjkuje viničarjev za delo v vinogradih. Vinogradniki nudijo delavcem po din 80, ženskam pa po din 48 na dan. Izgleda pa, da so te vesti precej pretirane, dasi seveda delavci raje delajo na polju, kjer imajo stalno delo kot pa v vinogradih, kjer stalnega dela vsaj v večjem obsegu ni.

Beograjski industrijalec Milan Vapa je umrl. Na veliki petek je umrl industrijalec Milan Vapa v Beogradu, ki je kumoval prvotni nacistični organizaciji, ki jo nadomestila danes Jugos. — Žrtvoval je precej, pozneje se je pa ohladil zanj, ker je bila predraga.

Bolgarski minister odstopil. Bolgarski minister za zgradbe Ganev je odstopil. Bolgarska vlada ima težkoče v parlamentu. Bolgarski narod si želi ustavnega življenja.

Nacistična stranka v Bolgariji je razpuščena. Bolgarska vlada je razpustila narodno socialistično stranko, ker je pod krinko patriotizma organizirala državni prevrat.

Rumunski vojaški varnostni ukrepi. V Rumuniji je bilo zopet mobiliziranih nekaj letnikov, prav tako pa so vojaške oblasti rekvirirale tudi mnogo konj in avtomobilov za potrebe vojske.

Nova Madžarska šteje 10.3 milijone prebivalcev, polovica od teh je tuje narodnosti. — S priključitvijo novih ozemelj je Madžarska dobila gozdove, rudnike železa in soli. Vsled tega bo Madžarska v stanu skrajšati uvoz lesa za 40 odstotkov, znatno bo omejila uvoz železne rude, soli pa sploh ne bo več uvažala.

Belgijska vlada je izdala uredbo o rekviranju prometnih sredstev, živil in živinske krme ter poslopij za namestitve čet.

Manifestacija nemško-italijanske skupnosti. Zadnje tedne potujeta nemška ministra Göbbels in Göring po Afriki. Göring je obiskal Tripolis, Göbbels pa Atene, Egipt in Carigrad. Ta potovanja obeh nemških ministrov na vzhodu, zlasti v italijanskem delu Afrike smatrajo kot manifestacijo nemško-italijanske vojaške zveze.

55 odstotkov nemških državnih dohodkov gre za oboroževanje je ugotovil ameriški gospodarstvenik Melchor Palyi, ki je bil svoj čas gospodarstvenik svetolavce nemške banke.

Poljska je vpoklicala šest letnikov in sicer letnike 1912 do 1917.

Poljska zatira nemško manjšino, trdi rajhovsko časopisje in pristavlja, da ogroženi Nemci beže v Gdansk. Na Poljskem zanikajo te vesti.

In Danska? Zadnje dni se peča svetovno časopisje tudi z Dansko in pravi: Danska ima štiri milijone prebivalcev. Njeno vzorno gospodarstvo pa je tako obsežno, da bi lahko prehranilo 12 milijonov ljudi. Nemčija bi Dansko lahko uporabila kot letalsko bazo proti Angliji. Na Danskem živi v pokrajini Šlezvik, ki je po vojni pripadla Danskim, 30.000 Nemcev, t. j. 15 odst. prebivalstva te pokrajine.

Kaj dela italijanska armada v Španiji? Italijanska armada v Španiji še vedno ni odpoklicana. Zatrjujejo pa, da se bo to v kratkem zgodilo, ostalo da bo le 3000 mož, ki se bodo udeležili slavnostnega vkorakanja generala Franca v Madrid.

Zakon proti podtalnemu rovarjenju tujih držav je sprejel te dni kanadski parlament. Zakonik vsebuje stroge določbe. Naperjen je proti agitaciji nemškega fašizma.

Iz češke

Nenadna smrt praškega podžupana. Češki listi poročajo, da je v Prahi te dni nenadoma umrl bivši praški podžupan, s. Franc Kellner, ki je bil od prevrata naprej v praškem občinskem svetu kot zastopnik soc. demokratov podžupan in si je pridobil ogromnih zaslug na polju praške socialne politike. Listi ocenjujejo njegove velike zasluge, povdarjajo, da je bil kljub svojim letom še izredno močne telesne konstitucije.

Sokol in DTJ se združujeta. Kakor so na Češkem združili v eno organizacijo politične stranke in strokovne organizacije, tako so se sedaj začele združiti telesno-vzgojevalne organizacije. Iz Prahe poročajo, da sta se kot prvi združili telovadni organizaciji Sokola in Delavske Telovadne Enote v Žižkovu, delavskem centru Prahe, kjer je bila najmočnejša Delavska telovadna zveza. Javljajo daljnja takšna združevanja Sokola in DTJ v Prahi na Vinohradih in na Smihovu. Do konca aprila se morajo vse telovadne organizacije združiti v eno telesno-vzgojno organizacijo in se vsled tega pridružiti tudi katoliški Orel.

Preveč »kifelcov«. Lokalni časopis »Vzhodnočeški Republikanec« poroča iz Pardubic, kako je prišel v pekarijo nemški vojak in želel za 1 marko »kifelcov«. Prišel je šele pred kratkim in ni poznal kupnih cen. Silno se je pa začudil, ko so mu napolnili veliko vrečko in začeli davati kifelce še v drugo vrečko, češ, da hoče kupiti samo za 1 marko. Pa so mu rekli, da vse to dobi za 1 marko. Ni se mogel načuditi toliki množini kifelcov in je rekel, naj mu dajo torej samo za 50 pfenigov, za kar je dobil še vedno 20 kifelcov, ki jih je ves srečen in blažen odnesel.

Madžari v Bratislavi. »Nova Doba« poroča, da so v Bratislavi sprejeli celo vrsto novih madžarskih uradnikov na magistrat, ki so položili zaobljubo v madžarsčini.

skromno grmičevje. Največji del otoka je bil popolnoma gol, da se je lahko videlo od enega konca do drugega. Četudi sem zelo pazil, nisem mogel zaslediti v pesku nobenih drugih nožnih odtisov razen naših lastnih. Četudi nisem mogel biti vespovsod osebno navzoč, sem bil pa vendar prepričan, potem ko smo dospeli do vzhodnega konca Motu Tonge, da Terangija ni bilo tamkaj.

Štirim mladeničem sem naročil, naj priveslajo s čolni na konec otočka. Ko smo prispeli tja, so nas že pričakovali in takoj smo se podali na pot vzdolž koralnega obroča, ki oklepa laguno na Motu Atejo. Ime Ateja mi je priljubljeno; beseda pomeni zelo oddaljen, je pa tudi kot nalašč prikladna označba za otoček, ki zapira skrajni zapadni konec lagune otoka Manukure in jo loči od morja. Kakor sem že rekel, leži dvajset milj proč od vasi in se ga z Motu Tonge ne vidi. Med obema otočkoma se razprostira več milj daleč pas koralnih čeri, v katere se zaganjajo razpenjeni valovi pacifika, ki jih potem veter razprši v rosne kapljice, ki kakor megla napolnjujejo ozračje. Mnogo je nepozabnih prizorov, ki se nam nudijo na tej naši pisani in raznoliki zemlji, toda nobenega ni, ki bi napravil večji vtis in bil tako strahotno veličasten kot je boj plime s čermi koralnega otoka, ako ga opazujete iz malega čolna. Najbolje se vidi tak prizor iz lagune, čisto tesno ob čerih. Na vseh otokih Tuamotu skupine pada zunanji rob čeri koralnega pasu, ki obdajaja laguno neverjetno strmo v globino morja. Že čisto ob bregu je treba spustiti grezilo več sto metrov globoko, predno zadene ob dno. Zato ima človek občutek kot da bi se valovi z neizmerno silo podili naravnost proti njemu in da mali košček pasu koralnih čeri — ki največkrat ni niti deset metrov širok — ne nudi sploh nobenega varstva. (Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Zdravstvena služba pri Bratovski skladnici

je služba zdravnikov v bolnici, pri ambulančnem zdravljenju in zdravljenju na domu. Vsaka služba je težka, posebno pa je težka služba, kjer ima človek opravka s človekom, z ljudmi. Ne samo, da tako delo izčrpa telesne sile, trpi človek tudi duševno. Takšnih poklicev te da ni mogoče smatrati za lahke. Proti zdravnikom se mnogokrat slišijo upravičene in neupravičene pritožbe, ki pa bi gotovo izostale, če bi bili člani zavarovanja temeljito poučeni o lastnih nedostatkih in o težkočah zdravnikov. O tem bi se morala vršiti predavanja ali diskuzije, ki bi jih morala prirediti uprava Bratovske skladnice, pa tudi zdravniki. Seveda, če se to smatra kot »hoja po blatu«, potem je to nasvet odveč in bodo pač še naprej krožile utemeljene in neutemeljene pritožbe čez zdravstveno službo.

Zdravnik, ki bi temeljito poznal vso telesno in duševno bol našega delavca rudarja, njegovo socialno gorje in v nekaterih primerih žal tudi nizko duševno stopnjo, bi bil prvi, kateremu bi se delavec v svoji telesni ali duševni stiski zaupal. Mogoče bo kdo ugovarjal, češ, to je preveč zahtevano. Vsekakor pa bi zdravnik moral obravnavati delavca tako, da bi ta šel z zaupanjem in veseljem k njemu, v pričakovanju, da bo njegovega telesnega gorja ali bolečin konec. V nešteti primerih je popolnoma obratno. Večkrat se opaža, da odpravi zdravnik bolnika z vidno, da ne rečemo žaljivo nevoljo.

Mnogo pritožb je glede zdravil. Te pritožbe so, če se nanašajo na zdravnika, v splošnem neupravičene. Posebno so neupravičene vsled tega, ker mora zdravnik predpisati zdravila, kakršne pač Bratovska skladnica plača. Nekekrat se sliši, da se gotova zdravila ne smejo predpisati, ker so predraga. S takšnim postopkom, ki ga ne zakrivi zdravnik, ima Bratovska skladnica in zavarovani član škodo. Prva zato, ker slabo zdravilo ne pomaga in torej bolezen dalje traja in mora dalj časa plačevati hranarino, drugi pa zato, ker mora živeti od hranarine, namesto da bi imel za živeti od zdravila, ki se tolikokrat pojavljajo, češ, da je zdravnik predpisal za različne bolezni eno in isto zdravilo, bi se s poukom delavcev lahko odpravilo. Delavci ne poznajo učinkovitost zdravil, ako so na oko enaka, kakor je slučaj pri mnogostevilnih tabletah in ostalih zdravilih. Vse to bi bilo treba delavcem na strokovnjaški način obrazložiti.

Pri zdravljenju v toplicah, na svežem zraku in v otroških kolonijah, ki se bo pričelo z nastopajočim poletjem, bo zopet nebroj pritožb, reklamacij in intervencij. Eni bodo dolžili zdravnika, drugi upravni odbor, posebno delavsko zastopstvo, tretji pa ustanovo Bratovske skladnice kot tako. Prosilcev je res veliko in tudi veliko takih, ki so potrebni specijelnega zdravljenja. Pri izbiri odloča edino le resnična potreba. Prosilcem se mora povedati, da so omejena sredstva, da ni vsak nujno potreben specijelnega zdravljenja in da so mnogi težji slučajji, ki se morajo zdraviti z izrednimi izdatki.

Odnosi med Bratovsko skladnico kot ustanovo, upravnim odborom, zdravniki na eni, bol-

niki in člani Bratovske skladnice na drugi strani niso vzajemni. Delavstvo smatra Bratovsko skladnico kot neke vrste sebi tujo ustanovo. Tako tudi posmatra zdravnika. To prihaja od tega, ker Bratovska skladnica ni nikoli iskala izvenposlovnega stika s članstvom, to je, ker ni prirejala predavanj o težkočah in nesoglasjih, ki nastajajo v zavarovanju. Na našega člana kot člana Bratovske skladnice se je večkrat rado gledalo od zgoraj navzdol, kar je pa »višje stoječim« Slovencem že postalo lastnost in je našemu narodu v sramoto. Zato se tudi bolnik in član ne čuti kot solastnika in nositelja zavarovanja.

Delavstvo, ki ustvarja bogastva, ima tudi svoje človeške vrednote, ki se ne merijo z denarjem ali blagom. To velja posebno za člane Bratovske skladnice, torej za rudarsko delavstvo. Ne opisujemo tukaj krivic, ki se gode članom Bratovske skladnice po nekaterih drugih rudnikih. Tudi za te naj veljajo te vrstice. Kolikokrat je že delavstvo slišalo besedo »zavednost«. V tej besedi je izražano vse: Zaveda se po delavski izobrazbi, delavskih pravicah in delavski zaščiti. Posebno velja to za člane Bratovske skladnice, kadar iščejo kakršnokoli pomoč pri ustanovi, ki jo sami vzdržujejo. Tudi prispevki, ki jih plača podjetnik, so prisluženi z delavskimi in nameščenskimi rokami. Zato se morajo bolniki in delavci zavedati, da je Bratovska skladnica ustanova, ki jo z vsem ustrojem vzdržuje delavstvo in da ima vzdrževatelj razen po pravilniku priznane pravice tudi pravico do tega, da se z njim vljudno občuje.

Ne sme se pa pozabiti, da ima tudi delavstvo dolžnosti napram upravi in zdravniku. Teh dolžnosti ne oprostja niti bolezen. Ni treba klečeplaziti, na mestu pa je vljudnost. Prvič mora član Bratovske skladnice natančno poznati vse pravice, ki mu jih lahko nudi zavarovanje, da ne bo zahteval nemogočega. Drugič mora tudi zdravnika ali drugo osebo pri zavarovanju spoštovati najprej kot človeka, potem kot vršilca svoje dolžnosti. Nikdar in nikoli se naj ne prepira sam, pač pa naj prepuusti izravnavo nesoglasij delavskim zastopnikom v Bratovski skladnici. S pritožbo na delavskega zastopnika naj ne čaka dneve ali tedne, ampak naj mu perečo zadevo takoj javi in se naj varuje klevetanja na nepoklicnih mestih. Pri vsem tem se pa ne sme zamenjavati samozavesti z žaljenjem ali celo nadutostjo. Nadutost je najbolj odbijajoča lastnost, pa naj si že gre za intelektualca ali navadnega povprečnega človeka. Zdravnik gotovo ve, da tudi lepa in vzpodbujajoča beseda zdravi, tako mora tudi delavec polagati največjo pažnjo na obveščanje z drugim človekom, v čemer se danes žal mnogo greši, zlasti tam, kjer se čuti človek podrejenega.

Bratovska skladnica je za rudarje občekristna socialna ustanova, njeni organi so izvršilni organi ustanove. Zato morajo tako člani kot izvršilni organi te ustanove doprinesiti vsak svoj delež k boljši vzajemnosti in k boljšemu sporazumevanju kot je vladalo dosedaj, da se bo ta ustanova upravičeno imenovala Bratovska skladnica.

Franc Pliberšek.

KRANJ

Stavka krojaških pomočnikov in pomočnic traja dalje

Po enotodenski stavki krojaških pomočnikov in pomočnic vlada me njimi še vedno popolna solidarnost. Po praznikih se je prijavilo stavkovnemu odboru zopet nekaj pomočnic, tako, da je stavka vedno bolj popolna. Organizacija si je že oskrbela skupno kuhinjo za vse one stavkujoče, ki niso na hrani v krogu svojih domačih. Ostale pa seveda podpira v denarju.

V torek, dne 11. t. m. se je vršila širša seja članov »Osrednjega društva oblačilnih delavcev«, na kateri je poročal predsednik centrale s. Prezelj predvsem o ukrepih, ki so bili storjeni s strani centrale, kakor tudi s strani Strokovne komisije. Tako centrala, kakor Strokovna komisija z veliko pozornostjo spremljata borbo krojaških pomočnikov in pomočnic ter objavlja vso pomoč, da bo ta borba za stavkujoče z uspehom zaključena. Centrala je sklenila stavkujoče podpirati z redno podporo ves čas trajanja stavke. Podpora so ponudile že tudi druge organizacije, ki so v sklopu Strokovne komisije. Stavkujoče pa podpira tudi krajsko delavstvo, deloma pa tudi meščani, tako, da ni strahu, da bi lakota prižgala stavkujoče h kapitulaciji.

Nekateri uvidevnejši mojstri zahtevajo potom svojega združenja sklicanje pogajanj. Vsi ti mojstri že gotovo obsojajo zastopnike združenja, ki so se udeležili zadnjih pogajanj. Kajti zastopniki delavske organizacije so v svojih zahtevah toliko popustili, da bi bile končne zahteve za mojstre brez posledic sprejemljive.

Krojaške pomočnice in pomočnice je presenetilo »Gorenjčev« poročilo o stavki, ki ni pisano samo v prilogi mojstrom, temveč je, kar se tiče poteka pogajanj, popolnoma neresnično. »Gorenjec« navaja, da so pri pogajanjih mojstri nudili izčrpanim pomočnikom din 3 na uro, starejšim pomočnikom pa din 4 oziroma 4.50. Dejstvo pa je, da so bile končne zahteve pomočnikov na pogajanjih od din 3 do din 4 na uro, torej manjše, kakor so jih po informacijah »Gorenjca« mojstri nudili. Krojaški pomočniki in pomočnice si bodo zapomnili »naklonjenost«, ki jo je »Gorenjec« pokazal s svojim poročilom.

Oder »Vzajemnosti« vprizori v nedeljo, dne 16. aprila s pričetkom ob 20. uri v Cankarjevem domu Standerkerjevo dramo v 3 dej. »Prevara«, na kar delavstvo opozarjamo in ga vabimo, da se jo v čim večjem številu udeleži.

Predprodaja vstopnic v soboto, dne 15. t. m. od 14. ure dalje ter v nedeljo, dne 16. t. m. dopoldne v Cankarjevem domu.

LITIJA

Občni zbor. Zveza lesnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije, podružnica v Litiji vabi svoje člane na 3. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. aprila ob 9. uri v prostorih gostilne pri »Veri« v Litiji. Člani podružnice, naša dolžnost je, da se obnega zbora udeležimo v čim večjem številu! Pripeljimo s seboj naše somišljenike, ki želijo pristopiti v našo organizacijo! — Družnost!

RUŠE

Rušani so šele sedaj s zadovoljstvom vzeli na znanje, da jih je v preverjenih dneh nekdo rešil. Znano je o njem tudi to, da so ga avstrijski predstojniki res zelo čislali, ker je baje tako strumno krompir »vahtal«, da bi skoraj ob neki priliki po nedolžnem ustrelil svojega najbližnjega sorodnika.

Vedno trobiljo, da rdečih ni, sedaj pa poročajo o rdečih voditeljih ter pogrevajo stvari, kakor stare tercijalke. Če bi hoteli mi objavljati kozlarje naših nasprotnikov, bi dva »Tota lista« ne zadostovala tedensko. Njim sicer Bog odpusti, nekaterim zopet drugi, mi pa ne bomo nobenemu nič.

Kako posluša nezgodni oddelek SUZORa? Kovač Poršt Jožef je pred 13 meseci prijavil nezgodo pri OUZD. Rešitve še do sedaj ni prejel. Je popolnoma slep, brez sredstev, zato je že skrajni čas, da se siromaku ugodni, odnosno mu dodeli renta.

KRMELJ

Prvi obisk naših predavateljev. V nedeljo, dne 16. aprila t. l., obiščeta naše rudarje prvi predavatelja ss. dr. Avg. Reisman in urednik »Delavske Politike«, Viktor Eržen, ki bodega ob 9. uri dopoldne predavala rudarjem in ostalim delavcem o zakonih delavske zaščite. Predavanje se bo pričelo ob 9. uri v gostilni Pappež. Opozarjamo zlasti rudarje, da bodo slišali najnovejšo zakonsko določbo o bolezenski mezdli rudarjev, ki so bili šele pravkar sprejemljene z novim finančnim zakonom in veljajo šele od 1. aprila naprej. V tem zakonu je denar rudarjev, zato upamo, da ne bo nikdo ostal doma. Pripeljte pa seboj tudi svoje žene in odraslo mladino.

MARIBOR

Zopet redukcija tekstilnih delavcev

Po informacijah, ki smo jih prejeli, bo tekstilna tovarna Zelenka in drug ponovno primorana reducirati svoje delavstvo. Tokrat sicer ne bodo prizadeti predilci, pač pa tkalci. Predilnica omenjene tovarne namreč ne izdeluje preje samo za svojo tkalnico, temveč tudi za druge tkalnice, katerim mora glasom prejšnjih pogodb do gotovega roka dobavljati prejo. Vsled tega je seveda hudo prizadeta lastna tkalnica. Pri redukciji bo prišlo vpoštev okrog 250 tkalcev. Če se uvoz bombaža zboljša,

bodo prizadeti delavci seveda ponovno sprejeti v službo, podjetje si bo skušalo pomagati s skrajšanim delovnim časom in bo obratovalo le tri dni v tednu.

Tako lastnik podjetja, kakor tudi strokovne organizacije in obratni zaupniki so izvedli glede tega vprašanja več intervencij.

Upati je, da bodo merodajni činitelji še pravočasno uvideli nujnost, da je treba v prvi vrsti posvečati vso pažnjo gospodarskemu razvoju obmejnih krajev.

PRI BRZOVLAHU

Maribor, aprila 1939.

Na mariborskem kolodvoru se zadnje mesece prav vidno zrcali sprememba mednarodnega položaja pri brzovlakah, ki prevažajo tuje potnike in tujo pošto s severa preko našega ozemlja v Italijo in obratno. Ti brzci imajo dolge in udobne pulmanove vagone, kjer so tudi v tretjem razredu klopi prevlečene s podloženim usnjem in blagom, na stenah reklamne slike mest in pokrajin, na hodnikih zrcala in zemljevidi.

Parkrat na teden so poleg jedilnih voz priklopljeni tudi udobni spalnici vozovi na progi od Prage do Trsta, na Pragerskem pa tudi iz Budimpešte do italijanske meje.

Potnikov je še vedno malo. Dostikrat se vozi v velikih 40-tonskih vagonih le po par potnikov ali pa so celo prazni. Dandanes potuje le kdor mora; turistov in letoviščarjev je malo, zelo malo. Redki sedijo v jedilnem vozu in pijejo kavo ali kisel vodo.

Poprej so nekoč prevladovali trgovski potniki, prijazni židovski agenti, ki so že leta in leta potovali po naši državi od enega konca do drugega in so se že davno naučili tudi našega jezika ter poznali vsak kotiček jugoslovanske države, kjer se je dalo kaj prodati. Sedaj je teh agentov prav malo in še tem manjka »potniška« zunanost. Držijo se strumno in korektno, izgledajo bolj učenjaki, kakor pa trgovci in govorijo samo v svoji tuji materinščini. Dostikrat slišiš na hodniku debato o židih in tudi tuji potniki končno priznavajo, da so res reveži v teh časih, da je njihova usoda težka in da so tudi med njimi, med ljudmi židovske krvi poštenjaki in dobri ljudje, prvovrstni zdravniki in dobri advokati, pa pisatelji in novinarji.

Brzovlaki, ki prihajajo v Maribor, imajo še vedno kar redne zamude, čeprav so vagoni skoro prazni. Nihče ne ve povedati, čemu torej vlak ne prihaja točno, kakor to predpisuje red vožnje. Naši potniki se gnetejo pred železno ograjo in so nervozni, ker jih stražniki ne pustijo v vlak dokler niso urejene vse formalnosti. Ne veš, čemu so prav za prav nervozni, ko vendar vidijo, da je vlak skoro prazen. Vsak bi menda rad sedel pri oknu ali pa je človeku že vcepljena nestrpnost, da se ljudje morajo gnesti, kadar čakajo. Toda vlak potrpežljivo stoji, domači in tuji potniki se ogledujejo preko tračnic, trovtrstni preiskovalni organi: policija, carina, naša in nemška, v civilu in uniformi, pregledujejo celo krstne liste, najnovejši potrebni dokument za potovanja čez mejo in potem pridejo še kotnrolorji Narodne banke.

Sestanek odbornikov in funkcionarjev delavskih strokovnih in kulturnih organizacij, ki je bil določen za v torek, dne 4. t. m., se bo vršil v petek, dne 14. t. m., s pričetkom ob 6. uri v dvorani Delavske zbornice.

Shod tekstilnega delavstva prepovedan. Najavljeni shod tekstilnega delavstva, ki so ga sklicale svobodne strokovne organizacije SDSZ, NSZ in JSZ za v nedeljo, dne 16. t. m. v Gambribovi dvorani se ne bo vršil, ker je oblastveno prepovedan.

O tej stvari ne čujejo radi. O mariborski mestni tržnici se je že veliko govorilo in prelilo ogromno črnila in tiskarske barve. Posebno izčrpno je o tej stvari poročal svoj čas »Slovenec«. Potem pa je vse utihnilo. Vprašanje je v pomankanju drugega gradiva načel mariborski »Večernik«, ki se je ogrel za to, da bi tržnico postavili v Kristanovo kopališče. S tem predlogom pa se je hudo zameril »Slovenec«. Kajti gospodje pri »Slovencu« ne vidijo radi, da bi se kdo vmešaval v komunalno politiko. Za o tem, ki se je vmešaval v komunalno politiko.

Uspel humoristični večer. Minulo sredo se je vršil pod okriljem »Vzajemnosti« humoristični večer, ki je prav lepo uspel. Dvorana v Delavski zbornici je bila polna poslušalcev, ki so se izvršno zabavali. Humorista gg. dr. Vladimir Traver in urednik »Totega lista« Božo Podkrajšek sta poldrugo uro pripovedovala politične in nepolitične dovipe in smešnice, nekatere tudi s prav posrečeno satirično vsebino. Poslušalci tudi niso štedili s priznanjem, kar najbolj potrjuje, da sta humorista v polni meri zadovoljila navzoče.

Milijonska poneverba je bila odkrita pri sodišču v Murski Soboti. Zagrešil jo je sodni oficijal Štefan Friderik, ki se je nazadnje sam javil, »da je bil v tujini«.

Oficijal je svoje nepoštenosti posle vršil že deset let. Friderik je baje ves denar zapravil in ker ničesar nima bodo morali škodo nadoknaditi sodniki, ki so bili med tem časom na tem oddelku odgovorni za poslovanje. To se pravi, da bodo prizadeti materijelno uničeni.

Predsednik civilnega prizivnega senata pri mariborskem okrožnem sodišču je postal g. Alojz Lešnik, sodnik g. dr. Habermut pa prevzame konkurzne in poravnalne zadeve.

Koncert II. umetnostnega tedna se bo vršil v ponedeljek, dne 17. aprila t. l. v Narodnem gledališču.

Kaj vse se lahko pripeti delavcu. V neki tekstilni tovarni se je ponesrečila predilka Justina Langova. Iz predilnega stroja je vrglo iglo, ki jo je ranila nad desnim očesom.

Končno je pregledan prvi, drugi in tretji vagon. Na peron priliti redki tuji potniki k tobačnemu in časopisnemu paviljonu in si odnašajo svežo duševno hrano: »Basler Nationalzeitung«, »Die Weltwoche« iz Švice, »Neue Zürcher-Zeitung« in »Populaire« Gospa, ki sedi za skladi časopisov, pravi, da drugi nemški časopisi in tudi češki ne gredo več.

Končno stražniki odpro železno ograjo, gospodje in dame letijo kot za stavo preko tračnic in se prerivajo pred stopnicami vagonov. Petičnejšim so že poprej nosači zanesli kovčke v kupeje in jim »rezervirali« sedeže pri oknih. Medtem so že tudi zmenjali nemško lokomotivo z jugoslovansko in enkrat po 14. uri odpiha lokomotiva proti jugu.

Na kolodvorski policijski stražnici pa zaslišujejo potnike, ki so morali prekiniti vožnjo, ker krstni list ni odgovarjal.

Predobjava. Kakor vsako leto, tako bodo tudi letos priredila mariborska in okoliška delavska društva svojo tradicionalno akademijo, ki se bo vršila v soboto, dne 6. maja 1939 ob 20. uri v dvorani »Sokolskega doma« (prej »Union«). — Spored letošnje akademije bo izbran ter bodo sodelovala vsa društva »Delav. pevski in kulturne podzveze«, vse »Vzajemnosti«, »Detoljub« itd. — Opozorjamo torej že sedaj vse sodruge in sodružice na to, da si pravočasno priskrbijo vstopnice, ki jih bodo prodajali vsi obratni zaupniki, nadalje v tajništvu Strokovne komisije in v upravi »Delavske Politike«.

Policijska nareba na dan vpoklica nabornikov. Dne 17. aprila je prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač nabornikom in njihovim spremljevalcem. Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopniki te naredbe se bodo kaznovali.

Otvoritveni izlet 1. delavskega kolesarskega društva za dravsko banovino v Mariboru ter podružnici na Pobrežju in v Studencih. se bo vršil v nedeljo, dne 16. aprila v Ruše. Zbirališče: Pobrežje, gostilna Kren (Klemenčak). Odvoz točno ob pol 2. uri popoldan. Dolžnost vsakega člana in prijatelja delavskega športa je, da se tega zletu udeleži. Zato delavke in delavci, ki imate kolesa, vsi na izlet! Izlet se vrši samo ob lepem vremenu! — Družnost!

Vlom. Neznani vlomilec je razbil steklo izloženega okna trgovine s fotoaparati v Gosposki ulici, katere lastnik je g. Vladimir Vlašič in odnesel en »Leica« fotoaparat v vrednosti 3.600 din in en »Agfa-Isoreta« aparat v vrednosti nad 800 din.

Narodno gledališče: V soboto, dne 15. t. m. ob 20. uri: »Upniki na plan«. Premijera. Red D. Nedelja, dne 16. t. m. ob 15. uri: »Dijak prosjak«, ob 20. uri: »Upniki na plan«.

STUDENCI PRI MARIBORU

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« vprizori v soboto, dne 15. aprila s pričetkom ob 20. uri in v nedeljo, dne 16. aprila s pričetkom ob 16. uri v dvorani gostilne Špуреj Angela Cerkvenika tragedijo »Očiščenje«. Vabimo vse delavstvo, da se teh predstav v čim večjem številu udeleži. — Odbor.

CELJE

Vest o razpustu Delavske zbornice v Ljubljani je sprejelo celjsko delavstvo s težkim občutkom. Delavstvo organizirano v svobodnih strokovnih organizacijah se upravičeno vprašuje kam to vodi. V Sloveniji stoji na čelu te kampanje, ki omejuje pravico delavstva, da si samo voli svoja zastopstva v Delavskih zbornicah aktivni rimsko-katoliški župnik. Posledice take protidelavske politike se bodo v najkrajšem času pokazale. Katoliško časopisje bo rohnelo ali mi že danes izjavljamo, da ne bomo odnehali toliko časa, dokler bodo tisti, ki spadajo v cerkev in na priznico vedrili po delavskih ustanovah. Boj nam je bil vsiljen ali zato se bomo s podvojeno silo bojevali in tudi častno zmagali.

Zabukošek, morilec Zakrajškove je bil obsojen na smrt. Citateli se še spominjajo, da je bila lani na Vseh svetih jutraj najdena mrtva ženska. Pri obdukciji se je dognelo, da je bila zastrupljena in zadavljena. V četrtek se je končalo zadnje dejanje pred kazenskim senatom ob prisotnosti 300 poslušalcev. Radi umora in ropa je bil Zabukošek obsojen na smrt.

Telefonsko avtomatično centralo dobi Celje glasom sklepa ministrskega sveta. Dolgo pričakovano in nujno potrebno končno le dobimo. Celje je ne samo letoviško, ampak tudi industrijsko in trgovsko mesto z močnim zaledjem, ki res potrebuje moderno telefonsko centralo.

Kino Dom - Celje

16., 17. in 18. aprila: »Junaki z Marne«. (Največji francoski vojni film. Junaštvo žene za domovino.) 19., 20., 21., 22. in 23. aprila: »Marie Antoinette«. Silaj in razkošje francoskega dvora.

KOČEVJE

Med prazniki je bilo pri nas zelo živahno; imeli smo precej izletnikov iz sosednje države, kateri so našim domačim precej na srcu. — V nedeljo okrog 7. ure zvečer je prišla skupina kakih 50 mož in fantov iz nekega gozda na cesto. Na cesti je eden izmed njih prevzel povzelje in so korakali v skupini po štirje in štirje ter peli različne pesmi. Čuli smo samo o neki gladi in viktoriji. —

POBREŽJE PRI MARIBORU

Otvoritveni izlet 1. Del. kolesarskega osrednjega društva in podružnic Studenci ter Pobrežje se bo vršil v nedeljo, dne 16. aprila v Ruše. Odvoz izpred društvenega lokala na Pobrežju, gostilna Kren, ob pol 14. uri. Člani, pridite vsi! Gostje dobrodošli!

Zvočni kino Pobrežje. Dne 15. in 16. aprila: »Alarm v Pekingu«. Prekrasen film, zelo napete vsebine in junaške borbe. — Fröhlich, Voss, Marenbach.

Francija zahteva odpoklic tujih čet iz Španije

Francoska vlada je sporočila generalu Francu, da bi smatrala za neprijateljski akt, ako bi italijanske čete po 15. maju še ostale v Španiji.

Kitajci zopet prešli v napad

in uspešno nastopajo proti Japoncem.

Na kitajskih bojiščih je postalo zopet živahno, odkar je po nekaterih uspehih Japoncev v letošnjem letu začel Čang-kajšek z novo ofenzivo v pokrajini Kiangsi, ki pa se je med tem že znatno razširila od samega Hankova. Japonci priznavajo Kitajske uspehe pred mestom Kajfengom v pokrajini Honan. Po teh vesteh so Kitajci zazveli predmestja Kajfenga.

Pri Hankovu ob reki Jangce so Kitajci tudi v napredovanju. Od mesta Kantona na južnem Kitajskem pa so oddaljeni samo 20 km. Tu se držijo Japonci samo s pomočjo svojih vojnih ladij.

LJUBLJANA

Sedemdesetletnica rojstva slikarja Riharda Jakopiča. Samorasi domači slikar Rihard Jakopič je slavil dne 12. t. m. svoj sedemdeseti rojstni dan. Jakopič je najpomembnejši umetniški preporodni doba. Kljub temu, da se je mnogo šolal in delal v inozemstvu, se more smatrati, ko se je naselil 1901 zopet v Ljubljani, kot ustvaritelj izrazite naše slikarske umetnosti.

HRASTNIK

Rudarji TPD v nedeljo. Izredno lepe nedelje kličejo tudi rudarja na nedeljske izlete. Ali se ne bi v nedeljo podali s pomočjo nedeljskih kart iz vseh revirjev na obisk sodrugov v Krmelju, ki imajo prvič predavanje o socialni zaščiti, o strokovnih organizacijah in nalogah »Delavske Politike« v današnjih dneh? Pot pelje preko Sevnice po novi progi v Mirensko dolino, ki je vsa v najlepšem pomladanskem cvetju. Na ta način bo imel vsakdo velik užitek v naravi, a pridobil bo tudi novo znanje na predavanju o spremenjeni zaščiti rudarjev v boleznih. Bilo bi res primerno, da se rudarji tudi na tak način shajajo od časa do časa ter utrijujejo zavest skupnih interesov in najožjega sodelovanja.

SENOVO PRI RAJHENBURGU

Rudarski izlet v Krmelju. Na zadnjem predavanju o delavski zaščiti smo sklenili, da priredimo ob priliki prvega predavanja v kakem bližnjem kraju tja skupni rudarski izlet, da se tako spoznamo z našimi sotrpini ter vidimo njihove kraje in si obenem privoščimo tudi malo nedeljskega oddiha. Ker je v nedeljo, dne 16. t. m. takšno predavanje v Krmelju, se podamo skupno tja. To je ravno izredno lepa prilika, da si ogledamo novo železniško progo in obenem slišimo predavanje o spremenjeni zakonodaji glede bolezni za rudarje, ki velja od 1. aprila t. l. naprej. Obenem se lahko vsakdo posluži znižane vožnje z nedeljsko karto. Pa tudi lepo vreme vabi k takšnemu pomladanskemu izletu.

JESENICE

Vznemirljive govoriče. V današnjih razburkanih dneh, ko dejansko zadošča že mala novica, da ljudi razburji, imajo neki ljudje na Jesenicah kar veselje širiti vse mogoče vesti, ki ljudi razburjajo in jim jemljejo voljo do dela. Mi bi apelirali na merodajne organe, da to preprečijo in v teh stvareh, ki so državi v škodo, in ne samo kakšnemu posameznemu veljaku, nastopijo tako ostro. Prav bi tudi bilo, da bi posamezni merodajni ljudje pomirili ljudstvo ter mu dali zagotovilo, ki bi kaj držala, ker sicer ljudje nehotе verjamejo govoricam vsemogočih elementov, ki morda hote dražijo ljudstvo.

Delovanje DKD Enakosti. Okrajno sodišče v Kranjski gori je izdalo sklep R 190/38 z dne 1. aprila t. l., da se čedodajni skrbniki društva razreši dolžnosti skrbnika ter da se tako njemu kakor tudi policijskemu komisariatu na Jesenicah nalaga izročiti DKD Enakosti vse predmete, ki so last društva.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) krasen velfilm »LABUDJA SMRT«. V glavni vlogi naša rojkinja Mia Čorak-Slavenska. Med dodatki risan film »Betty Boop ni moderna« in Paramountov zvočni tehnik. Sledi »Ešnapurski tiger«.

Vi gradite poceni

ako nabavite apno, cement, nosilce, železo za beton, betonske cevi, strešno lepenko, trstje, žičnike in okeve za stavbe pri trvdki

Andrašič - Maribor

Veletrgovina z železnino
Maribor, Vodnikov trg (tržni trg)

Proda se

družinska hiša z vrtom in njivo za 13.000 din. — Vpraša se Zg. Radvanje, Hostejeva ul. 72

Dobro vino

od 5 litrov naprej se dobi pri Klemenčič - Koprivšek Sv. Peter pri Mariboru

Najstarejši evropski ognjegasec je umrl v Mitrovici. V Mitrovici je umrl 89-letni Gjoka Živanović, ki je bil mednarodno priznan najstarejši aktivni ognjegasec.

Železo, ki ga je tvorila je bilo krivo, da je ladja nasedla. Angleška ladja »Temple Bar« je nasedla ob ameriškem obrežju in to pri najlepšem vremenu in popolnoma mirnem morju. Pomorski veščaki si niso znali razložiti kako bi bil mogel parnik nasesti ob takih ugodnih prilikah. Nazadnje so ugotovili, da je natovnjeno železo, ki ga je parnik vozil na Japonsko, vplivalo na odklon magnetne igle in je ladja na ta način zgubila pravo smer.

Zadnje vesti

Debata o vladinih izjavah v angleškem in francoskem parlamentu še vedno traja.

Veliki fašistični svet je zasedal v Rimu in sprejel ponudbo albanske ustavotvorne skupščine, da naj bi italijanski kralj postal tudi kralj Albanec. Mussolini je med sejo fašističnega sveta prišel na balkon palače in je zbrani množici na trgu rekel, da bodo prijatelji ostali prijatelji, sovražnikom bodo pa že pokazali.

Francoski škofje pozdravljajo izjavo francoske vlade in je kardinal Verdier obvestil Daladiera, da bodo škofje podpirali boj francoske vlade proti nasilju in za svobodo narocov.

Delavski pravni svetovalec

Odpust in mezda za bolezen (Ruše)

Delodajalec Vam lahko na 14 dni odpove službo brez zakonitega razloga. Ako Vam je dal v najem tudi stanovanje, Vam sme stanovanje odpovedati le z zakonito odpovedjo t. j. enomesečno, razen če ni bila med njim in Vami dogovorjena kak drugačna odpovedna doba. Za oni čas, ko ste bili bolni, Vam pa mora plačati po šu 219 o. z. mezdo za 6 dni, če noče, ga tožite.

Pravoslavni in starokatoliški zakoni

Vprašanje: Ali so zakoni, sklenjeni po pravoslavnem ali po starokatoliškem obredu med osebami, ki so bile poprej že katoliško poročene in njihovi tedanji zakonski drugi še živijo, veljavni?

Odgovor: Glede veljavnosti takšnih zakonov si nasprotujejo različna zakonita določila. Najvišje sodišče za Slovenijo je dolgo časa sodilo tako, da so ti zakoni veljavni, v največjem času pa je začelo tozadevne predpise drugače razlagati in stoji na stališču, da niso veljavni. Gre pa le za razlogo ne povsem skladnih zakonitih določil in je prav lahko možno, da zavzame najvišje sodišče v kratkem spet staro stališče, dokler se zakonodaja končno ne izenači.

Šoferski izpit (Maribor)

Vprašanje: Šoferski izpit sem napravil že leta 1931. Pozneje pa nisem več vozil in zahteva sedaj oblastvo od mene, da znova položim šoferski izpit. Brez tega mi noče dati dovoljenja za vožnjo. Ali je zahtevak oblastva upravičen?

Odgovor: Pravilnik o opravljanju izpita za vozača motornih vozil in o izdajanju vozaških listin določa, da je treba vozaško listino vsako leto overoviti pri pristojnem oblastvu in da se vozaška lista odzame tistim, ki tri leta niso bili kot vozači ali kot taki niso bili prijavljeni. Ako v zadnjih treh letih niste bili kot vozač prijavljeni, boste potemtakem morali ponavljati izpit.

Starostna renta (Strahini)

Vprašanje: Star sem 74 let in sem bil do leta 1933 zavarovan pri OUZD. Sedaj bi hotel dobiti starostno rento. Kam naj se obrnem?

Odgovor: Zavarovanje za starost in onemoglost se je pričelo izvajati šele s 1. sept. 1937 in so šele s tem denem pričeli plačevati delavci in delodajalci OUZD prispevke za to zavarovanje. Ker Vi takrat niste bili več zavarovani tudi ne morete dobiti rente za starost.

Umetna gnojila

za vrte, polja in travnike
vedno na zalogi pri trvdki

Andrašič - Maribor

Vodnikov trg (tržni trg)

Cement
Apno
Betonsko železo
Trstje

ter ves gradbeni material po
najnižjih cenah vedno pri

Pinter & Lenard, Maribor

LJUDSKA SAMOPOMOČ
v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebniinah in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO
IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Delo solidno! Cene konkurenčne!

Prava blagodat
za delavce je:

ločilnica

P. Matković
v Celju, Gosposka ulica štev. 3
Shajališče delavcev!

Priporoča se oblastveno koncesionirano elektrotehnično podjetje

HAVLIČEK FRAN - LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 5, telefon 3421 - Stanovanje: Zalokarjeva ulica št. 13 (Tabor)

Napeljava in poprava elektro-inštalacij za luč in motorno silo v mestu in na deželi kakor tudi na omrežju Banovinskih elektrarn. — Načrte in prijave za priklop inštalacij na Ljubljansko mestno, drugo ali Banovinsko električno omrežje izvršim za po mojem podjetju izvršena dela brez naplačila. Strokovna popravila elektrotehničnih aparatov, special-motorjev itd. Predelava električnih likalnikov, kozmetičnih aparatov. Specialna delavnica. Blokiranje - odpravo radio moteni. Postrežba točna in vestna. Pojasnila brezplačno. Cene zmerne. Priporočila odlična. — Telefon samo 34-21.